

ERASMUS MONTANUS

Undervisningsmateriale

Aalborg Teater 2026

Kære Undervisere og elever

Dette undervisningsmateriale er lavet for at gøre det lettere for jer at få et godt udbytte af Aalborg Teaters iscenesættelse af Ludvig Holbergs komedie *Erasmus Montanus*. Materialet er udarbejdet af Aalborg Teaters dramaturger, Agnes Norlin Engvén og Jens Christian Lauenstein Led. Vi står naturligvis til rådighed, hvis der er spørgsmål i forbindelse med forestillingen.

Materialet kan frit downloades og kopieres til brug i undervisningen.

Senere på sæsonen er der to forestillinger, hvor vi igen laver undervisningsmateriale, nemlig

Elektra - materialet vil være klar torsdag den 5. november 2026

Macbeth - materialet vil være klar fredag den 15. januar 2027

Alle tre forestillinger har også en aften med Aftertalk, ligesom der til hver af forestillingerne er knyttet en særlig forelæsning i form af et samarbejde med Folkeuniversitetet, læs mere her:

<https://fuaalborg.dk/aalborg/program/musik-film-og-teater/teartermatikker-erasmus-montanus-2621-072?keyAccounts=83-911>

og generelt på Aalborg Teaters hjemmeside, www.aalborgteater.dk

Vi ønsker jer god fornøjelse med materiale og teaterforestilling.

Indhold

Kunstneriske Team	3
Ludvig Holberg og <i>Erasmus Montanus</i>	4
Manusuddrag 1, Holberg original	6
Iscenesættelsesgreb i Aalborg Teaters version	9
Manusuddrag 2, Aalborg Teaters bearbejdning	12
Hvem er hvem i Erasmus Montanus	17
Interview med Jeppe Ellegaard Marling	21

Kunstneriske Team

ERASMUS MONTANUS

af

Ludvig Holberg

Bearbejdelse

Jens August Wille og
Jens Christian Lauenstein Led

Iscenesættelse

Jens August Wille

Scenografi og kostumer

Palle Steen Christensen

Lysdesign

Kasper Daugberg

Lyddesign

Kristian Berg

Dramaturg

Jens Christian Lauenstein Led

Medvirkende

Erasmus Montanus

Jeppe Ellegaard Marling

Jeppe Berg, Erasmus far

Jakob Højlev Jørgensen

Nille Berg, Erasmus mor

Nanna Buhl Andresen

Jacob Berg, Erasmus bror

Østen Borre Simonsen

Lisbed, Erasmus forlovede

Julie Bunimowicz

Jeronimus, Lisbeds far

Jens Gotthelf

Madelone, Lisbeds mor

Amalie D. Abildgaard

Per Degn

Mogens Rex

Jesper Ridefoged

Anders Budde

En Løjtnant

Clara Josephine Manley

Ludvig Holberg og *Erasmus Montanus*

Ludvig Holberg er Danmarks største og vigtigste dramatiker, særlig kendt for sine komedier, hvoraf *Jeppe på Bjerget* og *Erasmus Montanus* er de mest kendte. Han blev født i 1684 i Bergen i Norge, hvor han voksede op, så nordmændene opfatter ham ikke som dansk, men som norsk. Det var dog i København, at Holberg i 1717 blev professor ved universitetet og i det følgende år sideløbende med sin akademiske karriere skrev sine komedier.

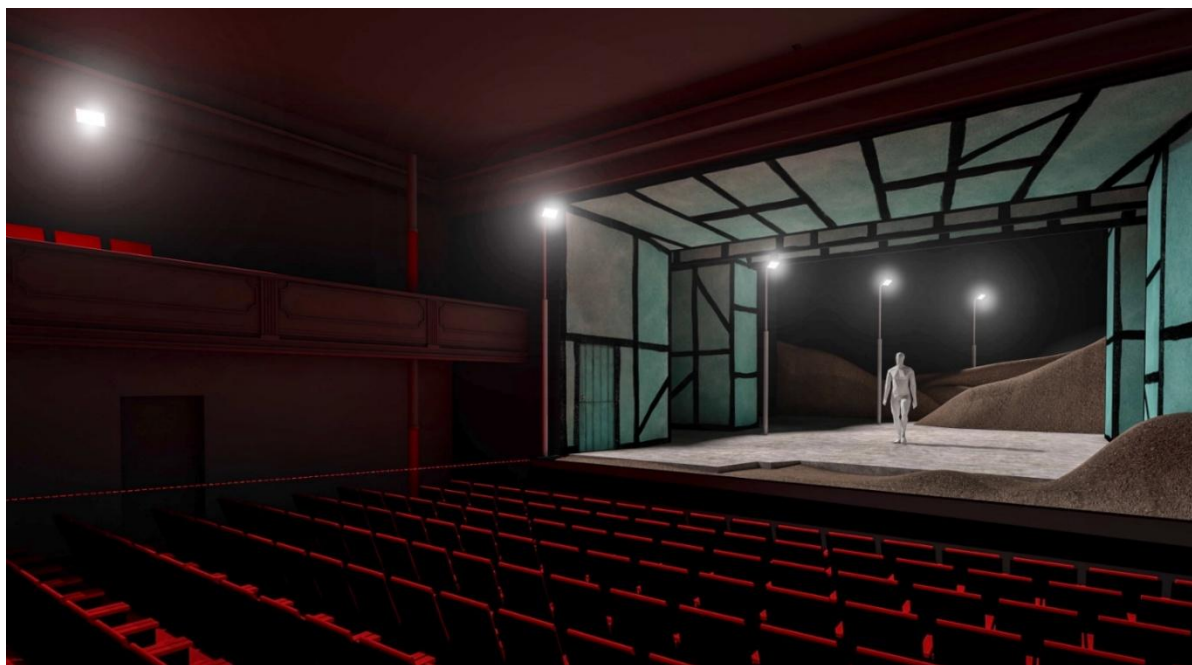
Hans samtid var præget af de nye idéer om oplysning, dvs. idéen om et samfund bør styres af lyset fra den rationelle fornuft og den frie tanke frem for af kirkens dogmer og regler. Videnskaben stod mellem to forskellige tilgange: Franskmændene var overvejende fortalere for deduktion, dvs. den opfattelse at videnskabsmanden alene ved at bruge sin rationelle fornuft kan reflektere sig frem til de lovmæssigheder, som virkeligheden med nødvendighed må følge. Tænkningen udspringer af Rene Descartes berømte refleksion under overskriften *Cogito Ergo Sum* – Jeg tænker altså er jeg. Heroverfor stod englænderne for induktion, som er den tilgang, at videnskabsmanden skal samle empiri fra virkeligheden i form af forsøg, og derpå ud fra en større mængde forsøgsresultater slutte sig til hvilke generelle lovmæssigheder, som man med nogen empirisk sikkerhed kan sige, at virkeligheden opfører sig efter. Holberg var i overvejende grad tilhænger af den mere jordnære induktion, og i *Erasmus Montanus* gør han netop grin med deduktionens rene refleksion, der let kan blive verdensfjern og handle mere om refleksionen selv, end om den virkelighed, den skulle reflektere over.

Erasmus Montanus er dramaturgisk set et eksempel på en meget klassisk komedie, sådan som Holberg selv havde studeret dem i sine læsninger af klassisk litteratur. Den klassiske komedie har meget ofte en hovedperson, som lider af en eller anden last. I dette tilfælde er det en bondesøn, Rasmus Berg, der ved at læse ved universitet i København i tre år er blevet så selvsikker, at han føler sig højt hævet over alle de "ulærde" i den landsby, Bjerget, som han kommer fra. Arrogance som last gøres i komedien til grin, men på den sådan måde, at tilskueren undervejs også udvikler sympati for hovedpersonen.

Denne udvikling forløber i *Erasmus Montanus* gennem fem akter, hvor vi i begyndelsen møder bondesønnen Rasmus Berg, der efter tre års studier vender hjem til sin føde-landsby Bjerget, nu

under navnet Erasmus Montanus, som iflg. Erasmus betyder Ramus Berg på latin. Han optræder med nedladen overbærenhed overfor de ulærte og ubelæste beboere i landsbyen, og der vokser en vis skepsis frem hos dem. Især Jeronimus (som er far til Erasmus' forlovede, Lisbed), Jesper Ridefoged og Per Degn irriteres over den arrogante Erasmus, og det spidser til, da de hører ham argumentere for, at jorden er rund. På Bjerget mener man, at den er flad, og det holder man så hårdt på, at man vil tvinge Erasmus til at indrømme det, hvis han vil giftes med sin forlovede. Løsningen kommer i form af en Løjtnant, der kommer forbi for at hverve unge mænd til hæren. Han narrer Erasmus til at melde sig i hærens tjeneste, og for at slippe for det, indrømmer han endelig, at jorden er flad, og dermed kan han gifte sig med Lisbed.

På Holbergs tid var tilskuerne ikke i tvivl om, at jorden er rund, men det var i begyndelsen af 1700-tallet ikke nødvendigvis alment anerkendt viden på landet. Dermed var konflikten genkendelig nok for tilskuerne i København i komediens egen samtid, og det samme var de mange latinske jokes, som Holbergs original indeholder. Løjtnantens trussel om at springe soldat var også i samtiden helt reel – Danmark første jævnlige krige med bl.a. svenskerne, og det at "springe soldat" var en meget alvorlig sag, der let kunne føre til mange år i tjeneste og i værste fald krigsdeltagelse.

Skitse af scenografien som den vil se ud i slutningen af forestillingen

Manusuddrag 1, Holbergs original

Tredje akt, Scene 2 - Jeppe, Nille, Montanus, Jesper

Jesper

Serviteur, monsieur. Jeg gratulerer ankomsten.

Montanus

Jeg takker, hr. ridefoged.

Jesper

Det er mig kært at vi har fået sådan lærd mand her i byen. Det har vel kostet ham mangen hovedbryden førend han er kommet så vidt. Jeg ønsker jer også til lykke, Jeppe Berg, med jeres søn! Nu har I fået glæde på jeres gamle alder.

Jeppe

Ja, det er sandt.

Jesper

Men hør, min kære monsieur Rasmus, jeg ville spørge ham om noget.

Montanus

Mit navn er Montanus.

Jesper (*sagte til Jeppe*)

Montanus, er det Rasmus på latin?

Jeppe

Ja, det må så være.

Jesper

Hør, min kære monsieur Montanus Berg, jeg har hørt at lærde folk skal have så underlige meninger. Er det sandt at man holder for i København at jorden er rund? Her på Bjerget vil ingen tro det, thi hvor kan det være efterdi jorden synes jo ganske flak?

Montanus

Det kommer deraf at jorden er så stor at man ikke kan mærke dens rundhed.

Jesper

Ja, det er sandt, jorden er stor, det er fast den halve del af verden. Men hør, monsieur, hvor mange stjerner ville der vel til at gøre en måne?

Montanus

En måne! Månen er mod en stjerne ligesom Peblingsøen mod hele Sjælland.

Jesper

Ha ha ha ha! De lærde folk er aldrig rigtige i hovedet. Jeg har min tro hørt dem der siger at jorden løber og solen står stille. Monsieur tror vel ikke det også?

Montanus

Ingen fornuftig mand tvivler mere derom.

Jesper

Ha ha ha! Skulle jorden løbe, måtte vi jo falde iblandt og slå halsen i stykker.

Montanus

Kan ikke et skib løbe med jer uden at I slår halsen itu?

Jesper

Men I siger jo at jorden løber omkring. Skulle nu skibet vende sig om, faldt da folkene ikke i søen?

Montanus

Nej, jeg skal forklare jer det tydeligere hvis I vil have tålmodighed.

Jesper

Jeg vil min tro intet høre derom! Jeg måtte jo være gal om jeg troede sådant. Jorden skulle vælte sig om, og vi skulle ikke falde hovedkulds fanden i vold ned i afgrunden? Ha ha ha! Men min kære monsieur Berg, hvoraf kommer det at månen er undertiden så liden, undertiden så stor?

Montanus

Om jeg nu siger jer det, vil I dog ikke tro det.

Jesper

Ak, vær så god og sig mig det.

Montanus

Det kommer deraf at når månen er vokset til, klipper man stykker af den for at gøre stjerner af.

Jesper

Det er min tro curiøst. Jeg vidste det min tro ikke tilforn. Dersom man klippede ikke stykker af den, ville den vokse alt for stor og blive så bred som hele Sjælland. Naturen regerer dog alting meget viseligt. Men hvoraf kommer det at månen varmer ikke såvel som solen da den dog er lige så stor?

Montanus

Det kommer deraf at månen er intet lys, men af samme mørke materie som jorden, der låner sit lys og skin af solen.

Jesper

Ha ha ha ha ha ha! Lad os tale om noget andet; det er noget forstyrret tøj, man kan blive katolsk i hovedet deraf.

Isenesættelsesgreb i Aalborg Teaters version

Når man iscenesætter en klassisk tekst, må man altid overveje, hvilke greb man vil anvende, for at gøre klassikeren virkningsfuld og forståelig for det publikum, der skal se den. *Erasmus Montanus* er 303 år gammel, og selvom der er meget i den originale tekst, vi fint kan forholde os til og genkende i dag, så er der også en del, vi ikke længere fanger, fordi denne iscenesættelses publikum ikke lever i 1700-tallets København, men i Aalborg og Nordjylland 2026. Det gælder især Holbergs satiriske udleveringer af hans egen samtids brug og misbrug af latin og ikke mindst hans præcise portræt af en studentikus fra universitetet. For at skærpe komediens relevans for publikum – og forhåbentlig gøre den endnu sjovere – har iscenesættelsen foretaget tre overordnede greb:

Den moderne konstruktivist

Holbergs Erasmus er forankret i datidens filosofiske disciplin, nemlig disputasen. Dengang skulle man på universitetet trænes i at argumentere for en given påstand – også selvom påstanden måske var beviseligt forkert. En studerende skulle argumentere og fx fem andre skulle argumentere imod. Alt sammen på latin og indenfor rammerne af en fransk præget deduktion fra Descartes.

Erasmus' selvsikre påståelighed har vi valgt at omskrive til en moderne konstruktivist, dvs. en fortæller for den filosofiske position, at verden er diskursiv. Vi har ingen adgang til en fælles virkelighed, kun til hinandens forskellige beskrivelser af virkeligheden. Dvs. vi kan kun se det, vi selv kan se, og så det, de andre tidligere har set. Dermed er "konstruktionerne", dvs. mine og alle andres beskrivelser og iagttagelser af et fænomen, det eneste, der virkelig findes. Rasmus Berg er helt med på, at ingen fælles og evigt gyldig beskrivelse af virkeligheden nogensinde kan blive mulig. "Alt er en konstruktion", som han siger. Og når han siger det med højt humør, er det fordi han oplever den diskursive verden som et hav af muligheder. Vælg frit dit synspunkt, din holdning, din identitet, din virkelighed. Og vælg en ny i morgen. Som konstruktivist mener Rasmus Berg sig nemlig befriet fra sit ophav. Hvorfor hænge fast i, at man er søn af en beskeden bonde; at man vokset op på landet; at man bare hedder Rasmus Berg, hvis man kvit og frit kan vælge at sige, at man er en lært student ved navn Erasmus Montanus? Tanken er på denne måde at lade Rasmus

fremstå som en mere nutidigt genkendelig påståelig studerende – en typisk bachelor, som mener at vide næsten alt bedre end næsten alle andre.

De vedtagne sandheder

Overfor denne konstruktivist står Bjergets beboere, der mener at alt er, som det altid har været, og at verden ikke er diskursiv, men helt enkel: man kan bare se på den, og konstatere, hvordan den er. Fx at den er flad – det kan enhver jo se. Diskussionen om jordens form er bibeholdt i vores version, men vi har også ladet især Jeronimus og Jepser Ridefoged anvende nogle af vores egen samtids ”sandheder” om verden og Danmark. Sandheder, som måske kan blive lidt vel forenklende, når de fremsiges i medier og i den løbende, politiske diskussion. Udsagn som fx ”Danmark er et af de lykkeligste lande i verden”, ”Vi har en bomstærk økonomi”, ”Råderummet er enormt” eller ”Når der er krise, skal nogen passe på danskerne” er eksempler på udsagn, hvor forenklingen har taget lidt overhånd – i hvert fald, når man siger dem udenfor sammenhæng og uden at reflektere over, hvad det faktisk er, der bliver sagt. Ved at bruge denne form for sætninger har vi forsøgt at genskabe noget af den satire, som Holbergs original i høj grad levede på.

Krigens virkelighed

Det sidste greb er inspireret af originalens slutning med en løjtnant, der kommer og vil hverve Rasmus til hæren. Selvom Danmark i vore dage ikke er eller lige har været i konkret krig, så er krigen desværre en næsten endnu mere aktuel realitet nu, end den var på Holbergs tid. Den omstændighed findes i iscenesættelsen først og fremmest i scenografien. I åbningen af forestillingen fremstår Bjerget som en let stiliseret udgave af en landsby i 1700-tallet med bindingsværk, høloft, osv. Her en skitse af scenografien:

Efterhånden som forestillingen udvikler sig afdækkes det imidlertid, at Bjerget slet ikke er nogen 1700-tals-landsby, men snarere noget, der minder om en moderne (eller måske fremtidig) militær installation. Samme forandring kan ses i kostumerne, der skifter fra stiliserede 1700-tals-kostumer til nutidigt militæruniformer (se kostumetegninger længere nede).

Manusuddrag 2 – Aalborg Teaters bearbejdning

Tredje akt, Scene 2 - (MONTANUS, JESPER, NILLE)

JESPER

Goddag til studenten. Tillykke med hjemkomsten!

MONTANUS

Jeg takker, Hr Ridefoged og kommunaldirektør.

JESPER

Det er godt at vide, at vi har fået en lærd mand til byen. Og det har sikkert kostet dig mangt et hovedbrud at komme så vidt. Og Rasmus, jeg ville høre dig om....

MONTANUS

Vent, stop! Mit navn er Montanus.

JESPER

Montanus? Er det Rasmus på latin?

NILLE (*stikker hovedet ud af stalddøren*)

Ja, det er det.

JESPER

Godt. Hør, monsieur Montanus Berg, jeg ville spørge dig om noget: Er det sandt, at der i København bliver sat spørgsmålstejn ved både det ene og det andet, og at der florerer alle mulige underlige meninger? Der skulle sågar være dem, der vil diskutere om jorden er rund?

MONTANUS

Hvis du ønsker det, kan jeg så nemt som ingenting forsvare det synspunkt. Jorden er flad eller rund alt efter overbevisning. Jordens form er en konstruktion.

JESPER

Er den det? Man kan mene lige hvad man vil, siger du?

MONATNUS

Ja, hvad synes du selv?

JESPER

Jeg mener, at vi skal værne om vort land. Vores sprog, vores kultur og traditioner. Danmark er et godt land, verdens bedste. Sådan har det altid været. Og det er lige så sandt, som at jorden er flad.

MONTANUS

Okay. Det siger du. Det er også en interessant konstruktion. Lidt endimensionel, måske.

JESPER

Hvad mener du med det?

MONTANUS

I min optik er jorden rund. Der findes kun en, og vi har ikke passet særligt godt på den, men det er den vi har. Hele vejen rundt om vores jordklode burde vi enes om at slutte alle krige, forbyde sprøjtegift på markerne, leve plantebaseret og fjerne klimaaftrykket.

JESPER

Nå, men det vil jeg ikke påstå at jeg er enig i. Krige kan de andre lande tage sig af. Her på bjerget mener vi at jorden er flad. Sådan er det. Vi er stolte af at være danske – og af det aftryk vi har sat.

MONTANUS

Jorden er så grænseløs stor, Jesper Ridefoged, at man knap kan forstå dens rundhed.

JESPER

Ah. Der må vel være grænser?

MONTANUS

Ikke i min optik. Desuden er det for længst bevist at jorden er rund og drejer rundt om solen. Alting er i bevægelse.

JESPER

Det tror monsieur vel ikke på? Hvis jorden løb afsted ville vi jo falde og brække halsen.

MONTANUS

Lad mig forklare dig, hvordan det hænger sammen.

JESPER

Nej, stop. Man må jo være godt tosset, hvis man tror på sådan noget. Hvis jorden var rund, ville vi jo falde hovedkulds ned i afgrunden og dø. Det er det rene vanvid, hvis du spørger mig. Her på bjerget mener vi, at jorden er flad, og det er ikke noget jeg vil stå her og skændes med dig om. Det er bare sådan jeg ser på det.

MONTANUS

Newtons lov om massetiltrækning – siger det dig noget?

JESPER

Nej. Det gør det ikke. Jeg kender én lov, og det er grundloven. Og i den står der ikke noget om jordens form og tiltrækning og hvad ved jeg ..

NILLE

Nej, det gør der godt nok ikke.

JESPER

Vi kan ikke hele tiden bare sætte spørgsmålstegn ved de værdier vort samfund er bygget på. Så hører alt jo op.

MONTANUS

Det er ikke bare i orden, det er en nødvendighed - at sætte spørgsmålstegn ved hvilke værdier vi har. Man må prøve at se tingene i et større perspektiv.

JESPER

Det mener jeg så ikke at vi behøver. Danmark er verdens bedste land. På den flade jord, ligger dette smukke, flade land, med kort afstand mellem mennesker og plads til alle, der deler de værdier vi har. Et land, hvor vi tror på glæden ved at mødes og synge sammen. På alt det der binder os sammen. F.eks. når vi mødes i foreninger – for at strikke, spille teater eller debattere.

MONTANUS

Hov stop lige en halv her: Danmark består af mange identiteter, sprog og livsformer. Du konstruerer et billede af Danmark som et homogent, lokalt og sprogligt forankret fællesskab, hvor samhørigheden udspringer af en etno-kultur snarere end fælles værdier. Et perspektiv der totalt marginaliserer, de som ikke deler din dominerende kulturelle reference.

JESPER

Nå. Det er jeg så overhovedet ikke enig i. Vi er verdens bedste land, og så kan det ikke nytte noget, at der er nogen der ikke vil følge de regler vi har. Reglerne skal være stramme - i tråd med god, dansk skik for fællesskab og respekt for den enkelte. Der skal være tryghed her, for den der passer deres arbejde, tager ansvar og betaler deres skat.

MONTANUS

Et pluralistisk civiliseret fællesskab må acceptere forskelle som en integreret del af det demokratiske projekt. Du overser fuldstændigt de strukturelle uligheder, der former menneskers

reelle muligheder for at deltage i samfundet, og reproducerer derfor en meritokratisk blindhed, hvor sociale problemer opfattes som et personligt svigt i stedet for systemiske udfordringer.

JESPER

Det kan vi da godt sige. Men al den civilisation, du står og snakker om, den har vi jo så også kun råd til, fordi økonomien i top. Danmark har verdens største økonomiske råderum. Og det er takket være landbruget. Derfor skal vi heller ikke udskamme svinene eller klimaet. Det kan vi godt finde ud af selv. Det er ikke noget der skal besluttet i København eller en anden del af udlandet.

MONTANUS

Ved at privilegere tradition frem for udvikling, og homogenitet frem for diversitet forsøger du at reducere demokratiet til et kulturelt og fladt fællesskab snarere end en politisk global institution. Det er meget lidt begavet.

JESPER

Nej men det er da fladt. Det kan man da se. Men siden du nu er så klog: hvis det hele er nogen kugler, der flyver rundt af sig selv, hvordan kan det så være, at månen nogen gange er lille, andre gange stor, og andre gange igen, så er den helt væk?

MONTANUS

Det kan jeg godt forklare dig.

JESPER

Så vær så god at fortælle mig det.

MONTANUS

Det skyldes at månen drejer rundt om jorden.

JESPER

Drejer? Det er jo det glade vanvid! Skal vi så også begynde at pille ved julen eller påsken eller nogle andre af de danske værdier?!

Hvem er hvem i *Erasmus Montanus*?

Dan dig et overblik over persongalleriet i *Erasmus Montanus* ved hjælp af scenograf og kostumedesigner Palle Steen Christensens kostumeskitser fra begyndelsen af forestillingen og frem til skiftet til en mere militærisk nutid.

Rasmus Berg

Rasmus Berg eller Erasmus Montanus, som han selv kalder sig, er stykkets hovedperson. Han er en ung bondesøn, der har studeret i København. Han vender tilbage til sin barndomsby fuld af nyerhvervet lærdom, moderne idéer og logiske argumenter. Erasmus spilles af Jeppe Ellegaard Marling.

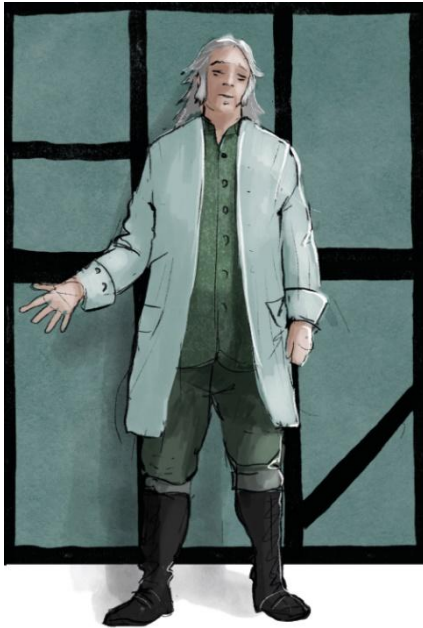
Jacob Berg

Jacob Berg er Erasmus' jordnære og praktiske bror. Jacob accepterer ikke uden videre sin brors overlegne og snobbende attitude. Jacob spilles af Østen Borre Simonsen.

Jeppe Berg

Jeppe Berg er Erasmus' far. Han er en simpel bonde og har svært ved at forstå sin søns nye, akademiske måde at tale på. Jeppe spilles af Jakob Højlev Jørgensen.

Nille Berg

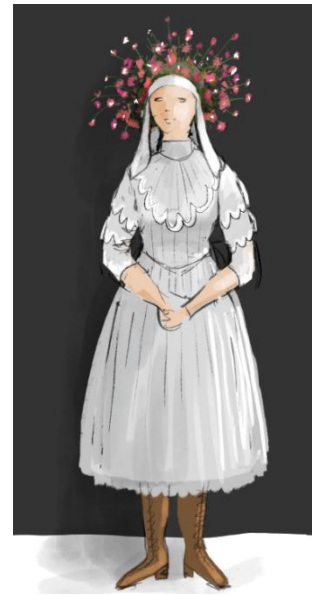
Nille Berg er Erasmus' mor. Hun er meget stolt af sin søn, men også bekymret for hans nye måde at opføre sig på. Hun håber meget, at Rasmus kan blive præst. Nille spilles af Nanna Buhl Andresen.

Lisbed

Lisbed er Erasmus' forlovede. Hun kommer fra samme landsby som Erasmus og har ventet på ham under hans studieår i København. Lisbed elsker den Rasmus hun engang kendte, men har sværere ved at forstå den nye Erasmus og alle hans holdninger. Lisbed spilles af Julie Bunimowicz.

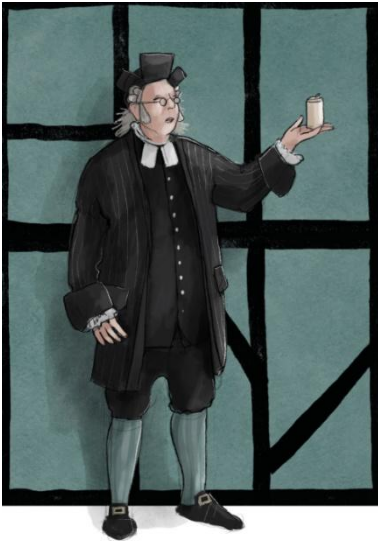

Jeronimus og Magdelone

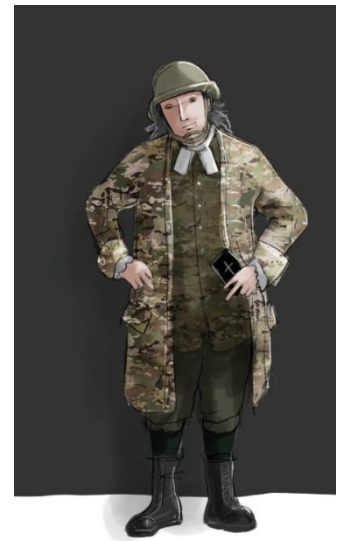
Jeronimus og Magdelone er Lisbeds forældre. De er praktiske mennesker, der ikke bryder sig om deres kommende svigersøns moderne idéer og påfund. Jeronimus og Magdelone spilles af henholdsvis Jens Gotthelf og Amalie D. Abildgaard.

Per Degn

Per Degn er byens degn og den af beboerne på Bjerget, som har studeret – i hvert fald lidt. Per Degns latin er dog noget rustent, og han er dybest set bange for, at Rasmus skal afsløre hans begrænsninger. Per Degn spilles af Mogens Rex.

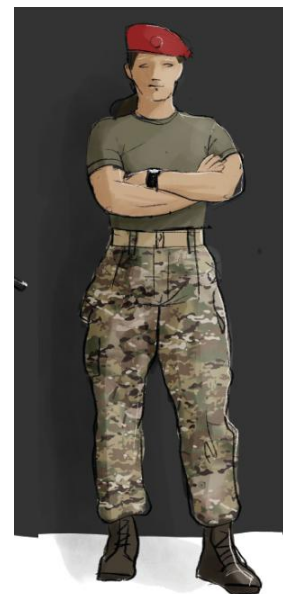
Jesper Ridefoged

Jesper Ridefoged er en autoritet i den lille landsby og er meget skeptisk over for Erasmus' akademiske stil og opførsel. Ridefogeden spilles af Anders Budde Christensen.

Løjtnanten

Løjtnanten er en lille men vigtig karakter, der ligesom Erasmus, ved hvordan man bruger logisk argumentation for at opnå det, man vil. Løjtnanten spilles af Clara Josephine Manley.

Interview med Jeppe Ellegaard Marling

Jeppe Ellegaard Marling er uddannet fra Den Danske Scenekunstskole i Odense i 2018. Siden 2025 har han været en del af Aalborg Teaters faste ensemble, hvor han blandt andet spillede Wolfgang Amadeus Mozart i forestillingen *Amadeus* i foråret 2026. I *Erasmus Montanus* spiller han titelrollen som Erasmus.

Hvordan begynder du rollearbejdet med en titelrolle som Erasmus Montanus? Foto: Rumle Skafte for Aalborg Teater, 2026

At spille Erasmus Montanus er på mange måder en særlig udfordring. Rollen er en af de klassiske danske teaterroller, som allerede er blevet spillet utallige gange. Derfor handler en stor del af arbejdet om at finde min egen version af figuren. For mig begynder arbejdet altid med at lære så meget tekst som muligt, gerne inden læseprøven, hvis det kan lade sig gøre.

Læseprøve markerer starten på prøveforløbet. Vi skuespillere læser manuskriptet højt sammen for første gang, og det kunstneriske team fortæller om deres visioner for forestillingen. Vores opsætning er en bearbejdning af Holbergs stykke. Vi laver altså et nyt "take" på en klassiker. Jeg synes, det er spændende at arbejde med klassikere, fordi man både skal respektere den form, der allerede findes, og samtidig finde sin egen vej ind i den.

Jeg vil altid gerne have nogle samtaler med instruktøren, før arbejdet begynder. De klassiske hovedroller er tit så tydeligt definerede, at jeg hurtigt får et billede af, hvordan sådan en rolle skal spilles. Derfor er det også vigtigt for mig at finde min egen Erasmus. Mange af samtalerne med instruktør Jens August Wille har handlet om, hvordan han ser karakteren Erasmus i netop denne opsætning.

Hvad har du og instruktøren talt om i disse samtaler?

Vi har talt om, hvem Erasmus egentlig er, og har blandt andet arbejdet med at gøre ham mindre højrøvet og mere ægte. Han kommer ikke bare ind for at fortælle de andre, at de tager fejl. Han har faktisk opdaget noget nyt, og vil gerne være en del af en anden verden. Samtidig er Erasmus også arrogant og bedrevidende. Han siger mange flotte ting om mennesker og kultur, men han ved ikke nødvendigvis ret meget om det, han taler om. Det hele bliver hurtigt retorik. Han kan argumentere, men han kan ikke nødvendigvis føre en rigtig samtale om det. Jeg arbejder også med kontrasten mellem Erasmus' usikkerhed og hans overlegne side. De to ting hænger sammen. Han er både usikker og overbevist om, at han ved bedre end alle andre.

Det interessante er, at jeg egentlig synes, at Erasmus siger mange gode ting, men derfor skal han også være lidt nederen nogle andre steder. Hvis han bare er dum, bliver det for nemt. Jeg kan godt lide, at man ikke nødvendigvis ved, hvem man skal holde med. Byen og de mennesker, han møder, skal også kunne noget. Erasmus er nødt til at anerkende det håndværk og det liv, de har, samtidig med at de må give plads til ham og hans nye perspektiver. Det er spændet mellem de to verdener, der er interessant.

Har du gjort nogle vigtige opdagelser under prøverne?

Jeg havde på et tidspunkt en prøve, hvor jeg bare havde lyst til at stoppe og gå hjem. Jeg kunne mærke, at det jeg gjorde, var helt forkert. Jeg tror, jeg var for seriøs omkring Erasmus. Alt blev for vigtigt for ham. Da jeg gjorde ham mere let, begyndte det at fungere. Samtidigt har en af de vigtigste opdagelser i prøveforløbet været, at jeg ikke skal prøve at underholde publikum. Det kan være fristende i en komedie. Hvis man pludselig bliver usikker eller glemmer, hvad man skal, kan man begynde at prøve at være sjov. Det virker næsten altid dårligt.

Det er også noget, vi har talt meget om undervejs: Man skal ikke gøre karaktererne latterlige, bare fordi det, de mener, er fjollet. Erasmus skal bare tro på, at han kan vinde enhver diskussion. Han skal

være helt seriøs omkring det, han siger. Det er netop dér, komikken opstår. Som skuespiller er man nødt til virkelig at forsvare karaktererne. Hvis en person er dybt seriøs omkring noget åndssvagt, kan det i sig selv blive enormt sjovt. Selvfølgelig skal der også være fysik og timing i komedien. Det er noget, vi begynder at lægge på nu, men fundamentet er retorikken og karakterernes egen tro på det, de siger. Så kan komikken opstå derfra.

I dag er det tre uger til *Erasmus Montanus* har premiere. Hvor er I henne i processen?

Nu, tre uger før premieren, skal vi have forestillingen fra prøvesalen og op på scenen og finde ud af, om det, vi har lavet, fungerer der. Det giver nye opdagelser og nye udfordringer. Den første uge på scenen kan nogle gange være virkelig nederen, for der går så meget praktik i den. Men jeg synes, det har været sjovt den her gang. Jeg synes, det har hjulpet os at flytte ind på scenen. I går lavede vi for eksempel stunts. Jeg fik tæsk i underbukser i tre timer, det var rigtig sjovt.

Jeg fokuserer også rigtigt meget på tekstarbejdet nu. Det er en ret teksttung rolle, og mange formuleringer minder om hinanden. Hvis jeg kommer til at sige tingene for ens, bliver det fladt. Jeg forsøger at være helt ren i teksten og sige det, der faktisk står i manus. Jeg kan godt komme til at lægge små ekstra lyde eller variationer ind, når jeg er lidt usikker, men teksten skal stå klart.

